

Thúc đẩy cộng đồng thực hiện quyền quản lí tài nguyên & bảo tồn văn hóa truyền thống

Tp. Buôn Ma Thuột, ngày 20-22/12/2018

Người trình bày: Lương Thị Trường

1

Cộng đồng cần gì để thực hiện quyền của mình?

- Nhận thức về quyền con người, quyền người DTTS và cộng đồng
- Nhận thức về quyền của cộng đồng trong QLTN và văn hóa truyền thống
- Nhận thức về cơ sở và công cụ pháp lí QLTN và bảo tồn văn hóa truyền thống
- Chính quyền nhận thức rõ và đáp quyền cho cộng đồng/người dân

2

Cộng đồng cần gì để thực hiện quyền của mình? (tt)

- Kỹ năng để thực hiện các quyền của mình: đàm phán, thúc đẩy, tài liệu hóa, trình bày, báo cáo v.v.
- Kỹ năng và tổ chức vận động chính sách
- Tổ chức cộng đồng cùng đòi quyền và thực hiện quyền của mình
- Sự hỗ trợ từ bên ngoài nhằm thúc đẩy hoạt động - NGOs

3

NGO - thúc đẩy cộng đồng thực hiện quyền văn hóa và QLTN

- Thúc đẩy hoạt động nhằm đáp ứng tức thời quyền và nhu cầu của cộng đồng – bảo tồn văn hóa dân tộc, QLTN
- Hỗ trợ cộng đồng phát huy khả năng/sáng kiến để đáp ứng tốt hơn những quyền riêng của họ thông qua hành động tự lực tại địa phương.
- Xây dựng và phát triển các tổ chức qui mô khác nhau tại địa phương để cộng đồng cùng hành động

4

NGO - thúc đẩy cộng đồng thực hiện quyền văn hóa và QLTN (tt)

- Thúc đẩy và cùng vận động chính sách cho việc đáp quyền và tạo ra thay đổi bền vững trong bảo tồn văn hóa và QLTN
 - Hỗ trợ sáng kiến và hoạt động tự nguyện của cộng đồng trên qui mô lớn/các phong trào nhằm đạt được quyền
- mạng lưới và các tổ chức (NGOs) là một trong những phương tiện để thúc đẩy và hỗ trợ cho những thay đổi cần thiết của xã hội.

5

Chia sẻ về Cộng đồng bảo tồn văn hóa truyền thống – Mạng lưới VTIK

- 1) Thúc đẩy hoạt động nhằm đáp ứng quyền của cộng đồng – bảo tồn văn hóa dân tộc
- Thành lập Mạng lưới Bảo tồn tri thức bản địa các dân tộc thiểu số Việt Nam – VTIK
- Mục đích: Bảo tồn kho tàng tri thức truyền thống dân tộc thiểu số VN
 - VTIK thành lập vào tháng 7/2007

6

Mạng lưới VTIK

- Số lượng thành viên VTIK từ 32 người năm 2007 đến 2018 có hơn 1500 người
- Năm 2007 có 07 nhóm cấp tỉnh nay đã có 42 nhóm đến cấp huyện, xã trong 15 tỉnh miền núi
- Năm 2007 có một nhóm người Thái nay đã có người Tày, Nùng, Dao, Mông, Mường và K'ho.
- Các thành viên hoạt động tự nguyện, tự tìm kiếm kinh phí tại địa phương

7

Mạng lưới VTIK

2) Hỗ trợ phát huy khả năng/sáng kiến của cộng đồng

- Thống nhất được bộ chữ Thái Việt Nam từ 8 bộ chữ Thái cổ; thống nhất bộ sách học chữ Dao gồm 9 quyển
- Chữ Thái, chữ Dao, chữ Mông đã được truyền dạy cho cộng đồng người DTTS
- Đào tạo giáo viên dạy chữ Thái, Dao, Mông được cấp chứng chỉ
- Đưa chữ Thái và Dao vào máy tính và đưa lên các phương tiện thông tin

8

Mạng lưới VTIK

3) Xây dựng và phát triển các tổ chức qui mô khác nhau tại địa phương để cộng đồng cùng hành động

- Thành lập các nhóm tại các địa phương: Năm 2007 có 07 nhóm cấp tỉnh nay đã có 42 nhóm đến cấp huyện, xã trong 15 tỉnh miền núi
- Thành lập các Câu lạc bộ đến cấp xã, thôn bản- Bình thuận, Thanh hóa, Lạng Sơn....
- Thành lập các chi hội trong liên kết với các tổ chức khác: hội nhân học và dân tộc học ở tỉnh Thanh Hóa, Hội văn nghệ dân gian tỉnh Lạng Sơn

9

Mạng lưới VTIK

4) Thúc đẩy và cùng vận động chính sách nhằm tạo ra thay đổi bền vững trong bảo tồn văn hóa và QLTN

1. Bộ GDĐT đã ra Thông tư số 46/2014/TT-BGDĐT Ban hành chương trình tiếng Thái cấp tiểu học.
2. Quyết định số 226/QĐ-UBND ngày 23/01/2014 của UBND tỉnh Bắc Cạn Về việc phê duyệt ban hành Bộ tài liệu bồi dưỡng, giảng dạy tiếng dân tộc Mông
3. Quyết định số 877/QĐ-UBND ngày 17/03/2015 của UBND tỉnh Thanh Hóa phê duyệt bộ chữ Nôm Dao Thanh Hóa.

10

Mạng lưới VTIK

4. Nhiều địa phương ủng hộ và bố trí kinh phí cho việc dạy và học chữ của đồng bào DTTS
5. Tỉnh Điện Biên, Sơn La đã đưa chữ Thái vào dạy ở trường tiểu học,
6. Thành viên VTIK được mời tham gia vào các chương trình, đề án, đề tài, dự án bảo tồn văn hóa ở địa phương
7. Nhiều địa phương tài trợ cho phục dựng lễ hội, nhạc cụ, múa hát
8. Thành viên VTIK tham gia đóng góp ý kiến cho luật (lâm nghiệp, DTTS..)

11

Mạng lưới VTIK

- 5) Hỗ trợ sáng kiến và hoạt động tự nguyện của cộng đồng trên qui mô lớn/các phong trào tại các tỉnh có VTIK
 - Chữ Thái, Dao, Mông được truyền dạy tại cộng đồng hầu hết các tỉnh có VTIK
 - Các lễ hội từ cấp huyện đến xã, thôn được phục dựng trong đó các thành viên VTIK tại địa phương đóng vai trò chủ chốt: lễ hội Mừng Lò, đại xòe...

12

Mạng lưới VTIK

- Các tác phẩm thi ca, sách cổ được viết lại bằng chữ Mông, chữ Thái
- Các trang phục DTTS, bài hát, điệu múa, được thành viên VTIK truyền dạy tại các địa phương
- Phong trào mặc trang phục dân tộc
- Bảo vệ rừng thiêng tại địa phương

13

CSDM và cộng đồng QLTN

- Nâng cao nhận thức về quyền cộng đồng trong QLTN cho người DTTS
- Thành lập các tổ quản lí rừng
- Vẽ lại và lập sơ đồ, kiểm đếm rừng của cộng đồng
- Đối thoại với chính quyền và các bên liên quan về ranh giới
- Hỗ trợ cộng đồng đòi lại đất rừng

14